

Evaluering af ETU2015 (central og obligatorisk)

ESB-netværket og Uddannelsesbenchmark er de to store netværk af skoler på tværs af ungdomsuddannelser i hele Danmark, som arbejder med måling og udvikling af kvalitet i uddannelser. Netværkenes primære opgave er at hjælpe medlemsskolerne med at udvikle og virkeliggøre en evalueringskultur på den enkelte skole og skolerne imellem. I den forbindelse er der især fokus på, hvordan vi fremadrettet kan bruge de sammenlignelige data fra elevtrivselsundersøgelserne som væsentlige indikatorer for kvalitetsarbejdet på ungdomsuddannelsesområdet – både overordnet og lokalt. Hvert år deltager langt mere end 50.000 elever som respondenter i elevtrivselsundersøgelsen.

Netværkene har eksisteret i mere end 10 år og består tilsammen af mere end 100 uddannelsesinstitutioner fordelt på erhvervsskoler, gymnasier, VUC-centre og specialundervisningsinstitutioner.

Arbejdet i netværkene består typisk af:

- Gennemførelse af trivsels- og tilfredsundersøgelser (elevtrivsels-, virksomheds- og medarbejdertilfredsundersøgelser)
- Medlemsmøder og temadage
- Kurser, temadage, seminarer og konferencer
- Deltagelse i arbejdsgrupper i og uden for netværkene
- Arbejde med fælles kvalitets- og udviklingsprojekter, nationalt og internationalt
- Udvikle koncepter og metoder til brug i kvalitetsarbejdet

De to netværk har i flere omgange arbejdet systematisk med spørgerammerne til elevtrivselsundersøgelserne på alle ungdomsuddannelserne - dels i samarbejde med de respektive uddannelsesområders lederforeninger og netværkenes leverandører af måleværktøjer - dels i samarbejde med ministeriet. Netværkene har senest været repræsenteret i *referencegruppen* i forbindelse med den senest udviklede spørgeramme.

Med erhvervsuddannelsesreformens gennemførelse er det i henhold til reformens '4 klare mål' fra ministeriets (MBUL) side besluttet, at enhver erhvervsskole fra 2015 skal gennemføre en obligatorisk, central elevtrivselsundersøgelse (ETU) årligt.

Det har siden gennemførelsen af denne obligatoriske, centrale ETU været netværkene magtpåliggende at evaluere det første års undersøgelse med afsæt i mangeårige erfaringer. Dette med særligt henblik på, at kvalificere undersøgelsen til gavn for både MBUL, men især for skolernes arbejde med at optimere egne ydelser overfor eleverne, så disse oplever maximal trivsel og tilfredshed i deres læring og uddannelsesforløb i det hele taget.

Evalueringen bygger på dels skolernes egne første erfaringer med og tilbagemeldinger på ETU2015, dels et ESB-netværksskolemøde i januar 2016, hvor skolernes resultater blev præsenteret og fælles erfaringer delt, og dels et møde i Uddannelsesbenchmarks forretningsudvalg i marts 2016.

Evalueringen koncentrerer sig om de 3 overordnede elementer der har været skolernes største opmærksomhedspunkter i ETU2015: Spørgerammen, UNI-login-problematik og indsamlingsperiode i forhold til respondentgruppe. Problematikken på de 3 elementer vil nedenfor blive beskrevet og der er tilføjet anbefalinger på, hvad der kan gøres for at rette op på uhensigtsmæssigheder.

Spørgerammen

Der har været mange tilbagemeldinger på spørgsmålenes karakter og egnethed, svarmuligheder og sammenhæng. Her følger en oversigt over eksempler på kommentarer til de omfattede spørgsmål:

- *Spørgsmål 4a* [Hvor langt er du i dit uddannelsesforløb?]: En del elever er blevet forvirrede over bemærkningen "...eller øvrige forløb (herunder.....osv)".
- *Spørgsmål 4b* [Hvor langt er du ca. i dit uddannelsesforløb?]: Spørgsmålet opfattes af mange for upræcist. Hvad skal man svare, hvis man er midt i? Hvad hvis man har fået afkortning? Flere skoler har bemærket, at det er uhensigtsmæssigt, at eleverne ikke kan vælge, hvilken skoleperiode de går på.
- *Spørgsmål 7* [Jeg er en person som tit kan klare det, jeg sætter mig for?]: Spørgsmålet opfattes upræcist. Er det fagligt, personligt, på skolen, uden for? Og hvor ofte er tit?
- *Spørgsmål 9* [Jer er en person som.....a. er pålidelig når det kommer til skolearbejde]: Flere skoler gør opmærksomme på, at mange af deres – især unge - elever oplever ordet 'pålidelig' som svært at forstå. Det vurderes også som en form for omvendt dobbelt-spørgsmål, at der både spørges til *distraktion* (9c) og *koncentration* (9e).
- *Spørgsmål 15* [Hvordan vurderer du forholdene på skolen som helhed?]: Forvirring om der især spørges til de fysiske forhold på skolen.
- *Spørgsmål 16* [Velbefindende]: Der bliver konsekvent anvendt *jeg-form* i de udsagn, der skal vurderes, men en enkelt uforståelig undtagelse, hvor der pludselig bliver anvendt *du-form*.
- *Spørgsmål 17* [Hvor ofte synes du at.....spørgsmål om lærerne]: Som i de frivillige undersøgelser gennem årene, oplever eleverne at det er svært at sætte alle deres lærere under én kam!
- *Spørgsmål 18* [Har du en praktikplads/uddannelsesaftale eller er du i skolepraktik?]: Blandt SOSU-skoleelever er der stor forvirring her, da man ikke har skolepraktik i disse uddannelser.

Generelt melder mange skoler tilbage på,

- at svarkategorierne er inkonsistente og skaber forvirring, når der skiftes mellem dem.
- at man ønsker flere spørgsmål, der går på udbyttet af elevernes læring og mindre på, hvordan de opfatter sig selv og deres kompetencer.
- at der bør være 'ved ikke-mulighed' og kommentarfelt på flere af spørgsmålene.
- at syntaks og lix gør undersøgelsen svær (og langsommelig) at svare på for elever med anden etnisk baggrund end dansk. (En enkelt skole gør opmærksom på, at ETUen også kan laves i en engelsk udgave!)

Anbefaling: At spørgerammen gennemgås, så uhensigtsmæssigheder og mulige misforståelser undgås for så vidt angår såvel spørgsmål som svarkategorier. ESB-netværket og Uddannelses-Benchmark bør inddrages i gennemgangen.

UNI-login- problematik

Rigtig mange skoler har udmeldt problemer med UNI-login. Problemerne har været af både administrativ og fejlfindingsart. Dette har afstedkommet store frustrationer hos både skolernes kvalitets- og administrative medarbejdere, lærere der har afholdt ETUen samt hos eleverne.

Anbefaling: At MBUL – gerne i samarbejde med og til brug for leverandører som kan videreformidle – udarbejder en brugbar og lettilgængelig vejledning for skolerne i brugen af UNI-login. Vejledningen bør omfatte skolernes administration af UNI-login, såvel som hvordan skolerne kan instruere eleverne i brugen.

Indsamlingsperiode/respondentgruppe

Der har været uklarhed (bl.a. på grund af forskellige udmeldinger), om skolerne skulle medtage alle hold, som var inde på skolen i indsamlingsperioden, eller om man måtte udvælge hold, så man f.eks. kun spørger de hold, der har været et bestemt tidsrum på skolen. Og der er ulemper ved begge dele: Hvis man medtager alle hold, kommer man til at spørge hold, som kun har været på skolen i 1-2 uger. Hvis man udvælger hold, vil der være endnu flere hold, man ikke spørger.

Anbefaling: Indsamlingsperioden bør især på de teknisk orienterede uddannelser køre over et år (som den kommende VTU), så der kommer en mere jævn belastning for skolernes 'indsamlere' og så der – nok så vigtigt! – fremkommer en antalsmæssig større og mere elevforskellig validitet på undersøgelsen.

Hvis ikke indsamlingsperioden kan forlænges efterlyses det, at MBUL melder tydeligt ud til skolerne, hvordan indsamlingsperioden skal forstås med hensyn til hvilke hold der obligatorisk skal deltage i ETUen.

ESB-netværket v./Ebbe Schou Hargbøl

UddannelsesBenchmark v./Jan Christensen